

verslag centraal examen dans GL/TL 2023

Dit jaar maakten 92 eindexamenkandidaten het centraal examen dans GL/TL; een toename ten opzichte van voorgaande jaren, waarin het aantal niet boven de 70 kandidaten uitkwam. Alle kandidaten deden examen in het eerste tijdvak. Zij verdiepten zich hierbij in de dansfilm *Rose*, dans in de musicalfilm *In the Heights*, en in twee dansvoorstellingen in een theatrale setting, *Shakti* en *Azul*. Het examen bestond uit vier blokken met in totaal 41 vragen, en had een schaallengte van 64 punten.

Analyse, waardering en N-term

De examenmakers vergaaren informatie over het examen via verschillende kanalen, waaronder de door de vakvereniging (VONKC) georganiseerde examenbespreking, meldingen via de Examenlijn en het LAKS, een specifieke toets- en itemanalyse van Cito en de quickscan die docenten kunnen invullen via het programma Wolf. Deze gegevens geven samen een goed beeld van een centraal examen.

Over het vak dans zijn geen meldingen binnengekomen bij de Examenlijn, en slechts enkele kandidaten meldden zich bij het LAKS, waarbij de klachten gingen over een ervaren (te) hoge moeilijkheidsgraad. De examenbespreking, die sinds corona online wordt gehouden, werd opvallend goed bezocht. Aangezien sommige docenten voor het eerst examens nakaken waren er veel vragen over het hanteren van het correctievoorschrift. Een groot deel van de bespreking stond dan ook in het teken van het onderling uitwisselen van ervaringen en tips bij het nakijken en het overleggen met de tweede corrector. De aanwezige docenten waren vrij kritisch over de moeilijkheid en de lengte van het examen, waarbij met name de soms te complexe vraagstelling als punt van zorg werd gezien. Men was juist positief over de gebruikte bronnen, die aansprekend werden gevonden.

De quickscan; een enquête voor docenten over de waardering, aansluiting, lengte en moeilijkheid van het examen, werd door 14 docenten ingevuld. Ook hieruit bleek dat het examen moeilijk (80 procent) en te lang (73,3 procent) werd gevonden. De gemiddelde p'-waarde (de moeilijkheidsgraad) was .52, tegenover .45 in 2022.¹ In de jaren voor corona lag de p'-waarde rond .64.

Uit een analyse van de hoeveelheid onbeantwoorde of foutief beantwoorde vragen aan het eind van het examen bleek dat niet alleen de minder vaardige leerling in tijdnood kwam, maar waarschijnlijk ook de vaardige leerling met een lager werktempo. Hierdoor is er besloten om te compenseren voor tijdnood. Dit resulteerde in een N-term van 1,6, waarmee het gemiddeld percentage onvoldoende uitkwam op 27,4 procent. Het examen werd gewaardeerd met een 6,13.

¹ De gemiddelde p'-waarde – of het 'gemiddeld percentage goed' – is een maat voor de moeilijkheidsgraad van een toets of opgave, en wordt berekend door de gemiddelde score te delen door de maximaal te behalen score. Een p'-waarde boven .85 wijst op een (extreem) makkelijke vraag en een p'-waarde onder .30 op een (extreem) moeilijke vraag.

De vier blokken nader bekeken



Rose

In het eerste blok werden vragen gesteld over *Rose*, een dansfilm (gemaakt door Milena Sidorova en gedanst door het Nationaal Ballet) die zich afspeelt op de grens van droom en werkelijkheid. Het verhaal is volledig verbeeld in dans, en is gesitueerd in een bar, waarin de barman en een bezoeker herinneringen aan eerdere relaties met elkaar delen. Deze setting bood de examenmakers de gelegenheid om vragen te stellen over duetten, over de danssoort klassieke dans, over de rol van de kunstvorm drama en over de inzet van theaterlijke middelen. De lastigste vraag in dit blok was vraag 5 (p'.38), waarin sommige kandidaten het moeilijk vonden om de betekenis van de begrippen klassiek en traditioneel van elkaar te onderscheiden. Uit de toets- en itemanalyse bleek dat deze vraag wel betrouwbaar en onderscheidend was. Vraag 10 was een ontwerp-vraag, waarbij docenten terecht opmerkten dat in het correctievoorschrift de begripshandling van de syllabus niet consequent werd gehanteerd. In voorgaande jaren moesten kandidaten bij het benoemen van aspecten van de danselementen Ruimte en Tijd het hele aspect noemen, en niet alleen een voorbeeld geven. In het correctievoorschrift bij vraag 10 leek dit benoemen niet nodig te zijn, terwijl docenten op basis van hun ervaringen uit eerdere jaren hun leerlingen hierin getraind hadden. Een aandachtspunt voor de examenmakers dus.



Shakti

In blok 2 stond de voorstelling *Shakti* centraal; een hedendaagse choreografie van Shailesh Bahoran, over uit het hindoeïsme afkomstige opvattingen over vrouwelijke en mannelijke energie. Het thema

van dit blok leek vooraf behoorlijk abstract voor veel kandidaten, maar bleek uiteindelijk geen opvallende problemen te hebben opgeleverd. Wel werd duidelijk uit de examenbespreking dat veel docenten bij vraag 13 (over zeggingskracht) de ruimte namen om meer antwoordvarianten goed te rekenen. Opvallend was verder dat een kennisvraag over dansacties uit de urban dans (vraag 14) niet goed gemaakt werd. Ook onder docenten bleek er enige verwarring te zijn over de terminologie, zoals het verschil tussen de flare en de belly mill. Uitwisseling tussen docenten met meer en minder expertise bood hierbij uitkomst, waarmee het nut van de examenbespreking zich ook op dit vlak bewees.



In the Heights

Blok 3 ging over *In the Heights*, een musicalfilm die zich afspeelt in de wijk Washington Heights in New York. Hierin worden bewoners met verschillende culturele achtergronden gevolgd, waarbij er diverse dansstijlen uit de danssoorten werelddans en urban dans te zien zijn. De gekozen fragmenten bleken goed te vallen bij de kandidaten, volgens de docenten. Het blok bevatte zowel enkele 'zeer makkelijke' vragen (vraag 23 en vraag 25) als een 'zeer moeilijke' vraag (vraag 26). Bij vraag 23 moesten de kandidaten toelichten waarom de danssoort urban dans aansloot bij de locatie in het fragment - de straat. Met een 'p-waarde' van .92 bleek dat verreweg de meeste kandidaten hierin slaagden. Het kunnen herkennen en benoemen van de dansstijl flamenco (vraag 26) bleek echter lastig te zijn, gezien de p'-waarde van .22 die dit opleverde.



Azul

Het vierde en laatste blok van het examen bestond uit elf vragen over de voorstelling *Azul* van de Spaanse choreograaf Jorge Pérez Martínez. Er was hierbij gekozen voor een uitvoering door examenleerlingen dans van de vooropleiding van ArtEZ Academie voor Theater & Dans, waarmee, was de gedachte van de examenmakers, de voorstelling enigszins aansloot bij de praktijk van de kandidaten. De choreografie is geïnspireerd op de Spaanse zee; een thematiek die aanleiding gaf tot enkele vragen over interpretatie en betekenisgeving. Zo moesten kandidaten bij vraag 32 voorbeelden in dans en voorbeelden van theaterlijke middelen geven die gebruikt worden om de zee vorm te geven. De laatste vragen van het examen vroegen relatief veel inspanning van de kandidaten. Zo moest er bij vraag 39 een vloerpatroon getekend worden, en was vraag 40 een ontwerp-vraag, waarbij de kandidaat een eigen karaktereigenschap om moest zetten in dans. Helaas ontbrak het een aantal kandidaten aan tijd (en wellicht energie) om deze opgaven volledig uit te voeren, waardoor er relatief laag gescoord is aan het einde van het examen.

Aandachtspunten voor 2024 en verder

De toename van het aantal kandidaten voor het examen dans GL/TL, én de betrokkenheid van docenten bij de examenbespreking stemt positief. Hopelijk zet deze trend door in de komende jaren. Daarbij is het wel van belang dat examenmakers kritiekpunten uit het veld over de lengte en over de complexiteit van vragen ter harte nemen. Bewerkelijke vragen aan het einde van het examen dienen hierbij vermeden te worden. In dit derde jaar na corona is er een voorzichtige vooruitgang te zien de waardering van het examen door de docenten. Het zou fijn zijn als we deze stijgende lijn vast kunnen houden.

*Maaïke Wijdeven, toetsdeskundige dans GL/TL
Stichting Cito*

Voor vragen kunt u mailen naar maaïke.wijdeven@cito.nl.